



رئیس جمهور:  
**شهادی مدافع حرم  
از امنیت و اقتدار  
کشور دفاع  
کردند**

زیارت اربعین  
پاید آسان، ارزان  
ودلنشین شود

صفحه ۲



امیر رضا واعظ آشتیانی در گفت و گو با «آرمان ملی»:

**سناریوی طراحی شده که تاج  
رئیس فدراسیون فوتبال شود**

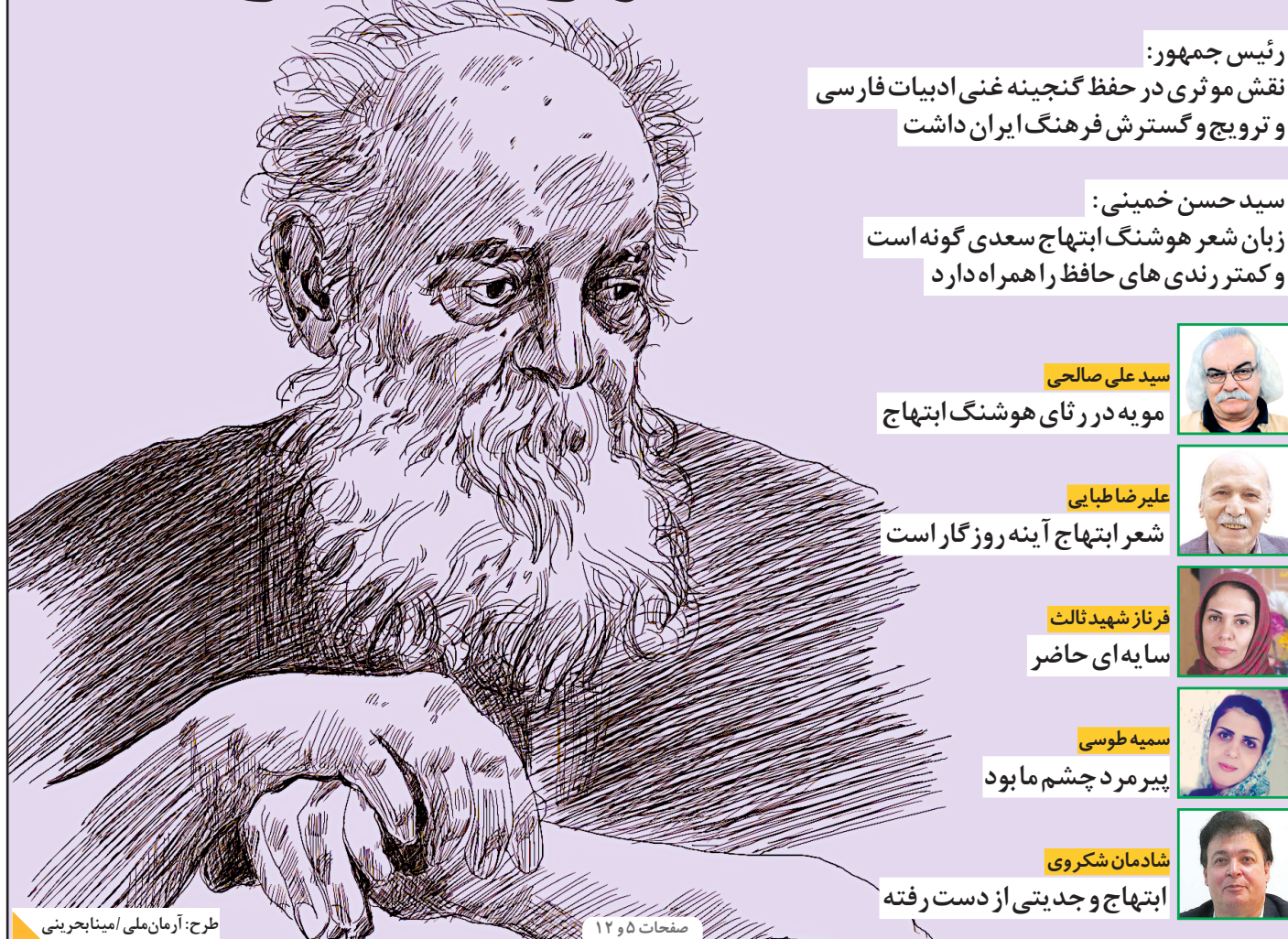
سیکل بسته مدیریت فوتبال را نبود کرده است

**آرمان ملی:** انتخابات فدراسیون فوتبال با سر و صدا و حاشیه‌های زیادی همراه بوده است. حضور مجدد مهدی تاج رئیس سابق فدراسیون فوتبال در این انتخابات و قرار گرفتن در بین سه گزینه نهایی نیز به این حاشیه‌ها دامن زده است...

صفحه ۶

امیر هوشنگ ابتهاج اسفند ۱۳۰۶ - مرداد ۱۴۰۱

# «سایه» به خورشید رفت



رئیس جمهور:

نقش موثری در حفظ گنجینه غنی ادبیات فارسی  
و ترویج و گسترش فرهنگ ایران داشت

سید حسن خمینی:

زبان شعر هوشنگ ابتهاج سعدی گونه است  
و کمتر رندی‌های حافظ را همراه دارد

سید علی صالحی

مویه در رثای هوشنگ ابتهاج

علیرضا طایی

شعر ابتهاج آینه روزگار است

فرناز شهیدنالت

سایه ای حاضر

سمیه طوسی

پیر مرد چشم ما بود

شادمان شکروی

ابتهاج و جدیتی از دست رفته

صفحات ۱۲ و ۱۳

طرح: آرمان ملی امینابحرینی

سخن روز

لزوم تصمیم منطقی در پرونده هسته‌ای

نعمت احمدی



حقوقدان

پرونده هسته‌ای ایران به یکی از پرونده‌های طولانی مدت در تاریخ دیپلماسی در جهان تبدیل شده است. این پرونده با سرنوشته دولت‌های مختلفی در ایران گره خورده است. چرخیدن سانتریفیوژها در ایران آن زمان مفید است که چرخ زندگی مردم نیز بچرخد. این پرونده در چند دولت از دولت اصلاحات تا دولت فعلی مطرح بوده ... صفحه ۲

یادداشت ۱

احیای برجام، نیاز طرفین

هادی حق شناس

اقتصاددان

آنچه مسلم است اینکه عدم احیای برجام در بخش تجارت خارجی کشور اختلال ایجاد کرده است. به عبارت ساده‌تر؛ به دلیل تحریم نه می‌توانیم متناسب با ظرفیت صنعت نفت کشور نفت صادر کنیم و نه می‌توانیم فرآورده‌های گاز منظور پتروشیمی را صادر کنیم. نه تنها مهم‌ترین صادرات کشور یعنی...

یادداشت ۲

تأثیر مولفه‌های سیاست خارجی بر اقتصاد

علیرضا سلطانی

تحلیلگر مسائل بین‌الملل

صنعت نفت ایران به عنوان یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی ایران که همواره در سال‌های گذشته نقشی اساسی در کشور داشته است، در طول دهه‌های گذشته همواره برای حرکت توسعه‌ای خود نگاه به خارج داشته که تا حدودی با توجه به ماهیت سرمایه بر بودن بالا و سطح بالای تخصص‌های فنی و مهندسی ... صفحه ۲

انرژی هسته‌ای و محبوبیت دولت‌ها

پرونده هسته‌ای دولت‌ها را یکی پس از دیگری می‌بلعد

سید علی صالحی

مویه در رثای هوشنگ ابتهاج

علیرضا طایی

شعر ابتهاج آینه روزگار است

فرناز شهیدنالت

سایه ای حاضر

سمیه طوسی

پیر مرد چشم ما بود

شادمان شکروی

ابتهاج و جدیتی از دست رفته

آرمان ملی - احسان اسحاقی: پرونده هسته‌ای ایران از سال ۱۳۸۱ و بعد از اتفاقاتی که در آن سال افتاد، جنبه رسانه‌ای پیدا کرد. از سال ۱۳۸۱ تا ۱۴۰۱ چندین دولت در ایران روی کار آمده‌اند و بیش‌ترین هزینده را در ارتباط با این پرونده پرداخته‌اند اما به رغم تلاش تمامی دولت‌ها هنوز مساله هسته‌ای از اولویت اول کشور خارج نشده و بحران‌های مختلفی از این رهگذر برای دولت‌های مختلف به وجود آمده است.

آغاز پرونده هسته‌ای و تعامل دولت اصلاحات با ترویتکا

در سال ۱۳۸۱ که ابعادی از برنامه هسته‌ای ایران در رسانه‌ها مطرح شد، دولت وقت با تلاش‌های دیپلماتیک خود مانع به ثمر رسیدن اهداف کشورهای غربی و خصوصاً آمریکا بگی‌ها در ارتباط با ایران شد. در آن سال دولت جرج بوش در واشنگتن حاکم بود و در عراق و افغانستان تحركات نظامی انجام می‌داد و منطقه خاورمیانه یکی از پر آشوب‌ترین مناطق جهان بود. بسیاری معتقد بودند با توجه به محور شرارت نامیده شدن ایران توسط رئیس جمهور وقت ایالات متحده آمریکا، تهران یکی از اهداف واشنگتن برای حمله نظامی است. اما هوش و ذکاوت دولت حاکم بر تهران در آن سال‌ها عملاً اجازه نداد واشنگتن به اهداف خود برسد و با سپردن پرونده هسته‌ای به حسن روحانی، شیخ دیپلمات؛ طی مذاکراتی فشرده با ترویتکا، تهران به توافق سعداآباد با اروپایی‌ها دست یافت که به موجب آن

با روی کار آمدن دولت محمود احمدی‌نژاد در ایران نوع برخورد دیپلماتیک ایران با اروپایی‌ها دچار تغییرات اساسی شد و توسعه برنامه هسته‌ای ایران سرعت روز افزونی پیدا کرده بود. موضع‌گیری‌های ایران علیه غرب و پیشرفت تهران در ابعاد پرونده هسته‌ای در آن سال‌ها موجب شد آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای، پرونده تهران را به شورای امنیت سازمان ملل ارجاع دهد.

احمدی‌نژاد هم با شعار «انرژی هسته‌ای حق مسلم ماست» خطاب به غربی‌ها می‌گفت: «نقدر قطعنامه تصویب کنید که قطعنامه‌ها دانان پاره شود. قطعنامه‌های شورای امنیت کاغذ پاره است.

دولت محبوب هسته‌ای که محبوب نامند

روحانی که آمد همگان در انتظار معرفی تیم مذاکره کننده او بودند. محمدجواد ظریف فردی که همواره مرد شماره ۲ ایران در مذاکرات با غرب بوده وزیر خارجه شد. دو سال رفت و آمد تیم مذاکره کننده ایران با

غرب منتج به توافق وین شد و برای اولین بار سازمان ملل بدون جنگ خارج شد و برجام که به مرحله اجرا رسید. دولت روحانی که در همان ابتدا سیاست کاهش تورم را در دستور کار قرار داده بود با توافق وین توانست رضایت نسبی از مردم دریافت کند و یکی از بالاترین آرا را در انتخابات بعدی به دست آورد و روحانی خود را از صحنه خارج کرد. اما بخت و اقبال او یار نبود و ترامپ برجام را برخلاف منافع ایالات متحده اعلام کرد و در ابتدا خواستار مذاکره با تهران در مورد ادامه برجام شد و در مرحله بعد از برجام خارج گردید. اقدام او موجب شد کوهی از آوار بر سر دولت روحانی سرازیر شود و در نهایت دولت تعامل و مدارا و مذاکره جای خود را به دولتی داد که رئیس آن هرچند با برجام و مذاکره مخالفی ندارد اما در بسیاری از ابعاد سیاسی در مخالفت با دولت روحانی عمل می‌کند.

دولت رئیسی در مسیر دولت‌های قبل!

با روی کار آمدن دولت ابراهیم رئیسی و گذشت چندین ماه از استقرار آن، مذاکرات با غربی‌ها یا تیمی کاملاً متمایز از قبل آغاز گردید و اخیراً تلاش‌هایی از سوی دولت در مذاکره با غرب به پاسخ غرب در پرونده هسته‌ای منجر شده است. غربی‌ها اعلام کرده‌اند متن توافق با اصلاحاتی نهایی شده است. حال باید دید سرنوشته پرونده در مذاکرات با غرب بوده وزیر خارجه شد. دو سال رفت و آمد تیم مذاکره کننده ایران با

سخت‌گویی دولت:

تصویب ۳ آیین‌نامه در هیات دولت برای تحقق اهداف شعار سال

تحقق فرمان رهبری انقلاب در نامگذاری سال در حوزه‌های مختلف بود که حمایت از تولید دانش‌بنیان و اشتغال‌زایی در وزارت اقتصاد، صنعت، معدن، تجارت و علوم بود. وی افزود: همه حوزه‌های مرتبط با این وزارتخانه‌ها یعنی حوزه‌های گمرکی، مالیات و نهادهای بانکی و مالی مرتبط با آنها و تجاری‌سازی فناوری

طحان نظیف:

سکوت جامعه جهانی در برابر جنایات رژیم صهیونیستی بهت آور است

حقوق بشر در برابر جنایات رژیم صهیونیستی در به شهادت رساندن کودکان بیگناه بهت‌آور و غیر قابل قبول است. جامعه جهانی باید به مسئولیت حقوقی و اخلاقی خود در محکومیت هر چه سریع‌تر این جنایات عمل کند.

آرمان ملی: سخنگوی شورای نگهبان گفت: سکوت جامعه جهانی و مدعیان حقوق بشر در برابر جنایات رژیم صهیونیستی در به شهادت رساندن کودکان بیگناه بهت‌آور و غیر قابل قبول است. هادی طحان نظیف در توییت نوشت: سکوت جامعه جهانی و مدعیان

احیای برجام، نیاز طرفین

هادی حق شناس

اقتصاددان

آنچه مسلم است اینکه عدم احیای برجام در بخش تجارت خارجی کشور اختلال ایجاد کرده است. به عبارت ساده‌تر؛ به دلیل تحریم نه می‌توانیم متناسب با ظرفیت صنعت نفت کشور نفت صادر کنیم و نه می‌توانیم فرآورده‌های گاز منظور پتروشیمی را صادر کنیم. نه تنها مهم‌ترین صادرات کشور یعنی نفت و گاز دچار اختلال شده بلکه نقل و انتقالات بولی هم دچار مساله شده و این باعث شده که نیازهای کشور به برخی از کالاهای صنعتی هم دچار اختلال بشود. امروز اگر خودروسازی کشور دچار مشکل است، یا به هر دلیلی نمی‌توانیم خودروهایی جدید وارد بازار ایران کنیم، یا برخی از تکنولوژی‌های تولید در صنایع دیگر کشور موضوع تحریم‌هاست. تحریم‌ها باعث شده است که روند رشد اقتصادی سال‌های ۹۲ تا پایان ۹۶ که یک روند مثبت بوده به طوری که سال‌های ۹۵ و ۹۶ دو سال پیاپی اقتصاد ایران تورم یک رقمی را تجربه کرد و همچنین رشد اقتصادی دورقمی، آن به تورم‌های بالای ۳۰ درصد از سال ۹۷ تا امروز تبدیل بشود که برآیند این منجر به جهش قیمت‌ها با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی در سالجاری شده است. در اینکه تحریم عوارض جدی بر اقتصاد ایران گذاشته است، تردید نباید کرد. مثال آشکار و واضح آن، این است که ما حداقل یک میلیون بشکه در روز به شکل رسمی صادرات نفت را از دست داده‌ایم. تازه بخش دیگری هم که صادرات انجام می‌دهیم اصطلاحاً با دور زدن تحریم‌ها و با کاهش قیمت فروش و با انتقال غیررسمی منابع آن مواجه هستیم. اینها ضررهای آشکار در بخش نفت است. به دلیل اینکه ظرفیت اقتصاد ایران هم در بخش گردشگری و هم در بخش نفت و گاز قابلیت جذب سرمایه‌های بزرگ را دارد، به دلیل تحریم، سرمایه‌گذاری مستقیم در این بخش‌ها بسیار ناچیز اتفاق افتاده است. این موارد که ذکر شد، زیان‌های آشکار تحریم‌های ظالمانه غرب بر اقتصاد ایران است. در کنار این موضوع به دلیل اینکه تکنولوژی‌های جدید در بخش صنعت نفت و گاز در اختیار کشور قرار نگرفته، هزینه اکتشاف نیز افزایش یافته است. همین موضوع در صنعت حمل و نقل هوایی نیز صدق دارد. لذا نباید در آثار زاینبار تحریم تردید کرد اما سوال بزرگ این است که اقتصاد ایران تا چه مقطعی می‌تواند اینگونه هزینه‌ها را پرداخت نماید؟ به نظر می‌رسد به دلیل بزرگی اقتصاد ایران و همچنین تنوع اقتصاد ایران، امکان است پرداخت این هزینه‌ها امکان پذیر باشد. امروز بخشی از مشکلات مردم در بخش‌های رفاهی تحت تأثیر تحریم‌های ظالمانه بوده است. لذا به نظر می‌رسد با حفظ همه منافع کشور و باصلاح حفظ عزت کشور، باید به سراغ احیای برجام رفت. معمولاً بحران‌های بین‌المللی هر قدر بیشتر برای حل آن زمان بگذرد، هزینه حل مشکل نیز افزایشی خواهد بود. غالب کشورهای منطقه به‌طور یک مثال ساده اختلافی که ترکیه با روسیه در خصوص سوریه داشت یا ترکیه با آمریکا یا برخی از کشورهای اروپایی در الحاق به اتحادیه اروپا داشت، غالب مسائل ذکر شده یا در کوتاه مدت حل شد یا از اولویت اول کشور خارج گردید. به نظر می‌رسد که مساله احیای برجام بیش از زمانی که فکر یا پیش‌بینی می‌شد، به درازا کشیده شده لذا احیای برجام با حفظ عزت و مصلحت کشور نیاز اقتصاد کشور است. ذکر این نکته بسیار مهم است که در شرایط فعلی احیای برجام به دلیل تامین بخشی از انرژی کشور را اروپایی مورد نیاز غرب نیز است. با توجه به تحریم نفت و گاز روسیه و کاهش عرضه نفت و گاز این کشور این فرصت برای ایران ایجاد شده است که با اخذ امتیازات مطلوب برای احیای برجام بخشی از انرژی غرب را نیز تامین نماید.

مصدق و آغاز نهضت ملی شدن نفت

محمدهادی جعفرپور

وکیل دادگستری

در تاریخ سیاسی- اجتماعی ایران قرآنت‌های متنوعی از چگونگی آغاز نهضت ملی شدن نفت و ارتباط آن به کودتای ۲۸ مرداد و سقوط دولت دکتر مصدق دیده می‌شود. هر یک از مورخین از نگاه خویش حوادث و اتفاقاتی که منجر به وقوع این دو واقعه مهم تاریخی شده را تحلیل کرده‌اند. به رغم تحلیل‌های متنوع وجه اشتراک غالب منابع موجود ارتباط بی‌چون و چرای قرار دادهای نفتی با سقوط دولت مصدق پس از اصرار وی به ملی شدن این صنعت است. آتش جنگ جهانی دوم به سرودی ننشسته بود که فرقه دموکرات‌های آذربایجان مدعی خودمختاری شدند و این موضوع سبب لشکرکشی ارتش به آذربایجان شد. قوام که به گواه تاریخ بادوام‌ترین دولت را پس از جنگ جهانی دوم در دوره پهلوی تجربه می‌کرد سرمست از این پیروزی در مهرماه ۱۳۲۶ لایحه ایجاد شرکت نفت شوروی - ایران را تقدیم مجلس کرد؛ لایحه‌ای که بنا به حضور مصدق و همفکران وی در مجلس، هیچ‌امیدی به تصویب آن نمی‌رفت بلکه بالعکس ارائه چنین لایحه‌ای برابر بود با مقدمات فروپاشی دولت قوام. به گواه منابع تاریخی غالب تحلیلگران سیاسی ارائه لایحه را از زمینه‌ساز ایجاد تفکر ملی شدن نفت و ضرورت تصویب چنین مقرره‌ای در مجلس، خاصه نزد دکتر مصدق و هم‌پیمانان وی می‌دانند. اشخاصی مانند حسین مکی و بقایای که از حامیان سرسخت قوام بودند یک شبه تغییر ذائقه داده به جبهه مصدق گرویدند. آتش بیار معرکه مخالفت با قوام و فروپاشی دولت او شدند. اعتصابات کارگری همراه با نقد و اعتراض پیداداشت نویسانی که در مطبوعات، قوام را رویاه پیر خطاب می‌کردند به کمک پاشنه آیدل دولت قوام یعنی الغای امتیاز نفت شمال آمده و مقدمات فروپاشی دولت قوام فراهم شد. حالا جبهه ملی و هواخواهان مصدق به باورها و قدرت سیاسی وی ایمان بیشتری یافته، اعضای حزب توده نیز با شعار دفاع از حقوق کارگران خاصه کارگران پالایشگاه آبادان که در بدترین حالت ممکن در منطقه‌ای به نام کاغذآباد (لوتک‌هایی که با حلی‌های بشکه‌های نفت درست می‌شد) روزگار می‌گذرانند سبب دلگرمی دکتر مصدق و سرازار زرمه ضرورت ایجاد نهضتی با عنوان ملی شدن صنعت نفت در ایران بود. نهضتی که مخالفان جدی داشت: آمریکا و انگلستان. الغای روزگار می‌گذرانند سبب دلگرمی دکتر مصدق و سرازار زرمه ضرورت ایجاد نهضتی با عنوان ملی شدن صنعت نفت در ایران بود. نهضتی که مخالفان جدی داشت: آمریکا و انگلستان. الغای امتیاز نفت شمال برای ملیون و حامیان مصدق این فرصت را فراهم کرد تا در مجلس راجع به اصلاح قرارداد شرکت نفت ایران- انگلیس

«آرمان ملی» دلایل مخالفت با احیای برجام و توافق را بررسی می‌کند

## مخالفت کسب و کار من است

محمد هاشمی:

کاسبان تحریم مخالف توافقند

محمد مهاجری:

مخالفان احیای برجام عده‌ای کاسب تحریمند؛ عده‌ای مخالف ایدئولوژیک

**آرمان ملی:** مقامات کشورمان همواره بر این مساله تاکید داشته‌اند که اگر منافع ملی حفظ شود، خطوط قرمز رعایت گردد و طرفین دیگر نیز به تعهدات خود پایبند باشند می‌توان مذاکراتی موفق را در راستای نیل به یک توافق خوب و موثر انجام داد و همیشه بر مذاکرات و توافق‌هایی که منجر به برداشته شدن تحریم‌های ظالمانه شود تاکید داشته‌اند. همین مساله نیز باعث شد تا چه در سال ۹۴ پس از سال‌ها و ماه‌ها مذاکره بالاخره ... صفحه ۳

توییت‌ر معاون سیاسی دفتر رئیسی فیلتر شد

## خروج دسته جمعی دولتمردان از توییت‌ر!

تلاشی برای رفع فیلتر

شبکه‌های اجتماعی نمی‌شود؟

**آرمان ملی:** این روزها فیلتر شبکه‌های اجتماعی انتقاداتی را به همراه داشته است. یک بام و دو هوای موجود در برخورد با فیلترینگ و شبکه‌های اجتماعی فیلتر شده، بدین صورت است که اگر چه در یک قانون نانوشته، استفاده از فیلتر شکن ممنوع است و مردم عادی نمی‌توانند از شبکه‌های اجتماعی فیلتر شده استفاده کنند، اما برخی مسئولان با برخورداری از ... صفحه ۳

مصدق و آغاز نهضت ملی شدن نفت



محمدهادی جعفرپور

وکیل دادگستری

در تاریخ سیاسی- اجتماعی ایران قرآنت‌های متنوعی از چگونگی آغاز نهضت ملی شدن نفت و ارتباط آن به کودتای ۲۸ مرداد و سقوط دولت دکتر مصدق دیده می‌شود. هر یک از مورخین از نگاه خویش حوادث و اتفاقاتی که منجر به وقوع این دو واقعه مهم تاریخی شده را تحلیل کرده‌اند. به رغم تحلیل‌های متنوع وجه اشتراک غالب منابع موجود ارتباط بی‌چون و چرای قرار دادهای نفتی با سقوط دولت مصدق پس از اصرار وی به ملی شدن این صنعت است. آتش جنگ جهانی دوم به سرودی ننشسته بود که فرقه دموکرات‌های آذربایجان مدعی خودمختاری شدند و این موضوع سبب لشکرکشی ارتش به آذربایجان شد. قوام که به گواه تاریخ بادوام‌ترین دولت را پس از جنگ جهانی دوم در دوره پهلوی تجربه می‌کرد سرمست از این پیروزی در مهرماه ۱۳۲۶ لایحه ایجاد شرکت نفت شوروی - ایران را تقدیم مجلس کرد؛ لایحه‌ای که بنا به حضور مصدق و همفکران وی در مجلس، هیچ‌امیدی به تصویب آن نمی‌رفت بلکه بالعکس ارائه چنین لایحه‌ای برابر بود با مقدمات فروپاشی دولت قوام. به گواه منابع تاریخی غالب تحلیلگران سیاسی ارائه لایحه را از زمینه‌ساز ایجاد تفکر ملی شدن نفت و ضرورت تصویب چنین مقرره‌ای در مجلس، خاصه نزد دکتر مصدق و هم‌پیمانان وی می‌دانند. اشخاصی مانند حسین مکی و بقایای که از حامیان سرسخت قوام بودند یک شبه تغییر ذائقه داده به جبهه مصدق گرویدند. آتش بیار معرکه مخالفت با قوام و فروپاشی دولت او شدند. اعتصابات کارگری همراه با نقد و اعتراض پیداداشت نویسانی که در مطبوعات، قوام را رویاه پیر خطاب می‌کردند به کمک پاشنه آیدل دولت قوام یعنی الغای امتیاز نفت شمال آمده و مقدمات فروپاشی دولت قوام فراهم شد. حالا جبهه ملی و هواخواهان مصدق به باورها و قدرت سیاسی وی ایمان بیشتری یافته، اعضای حزب توده نیز با شعار دفاع از حقوق کارگران خاصه کارگران پالایشگاه آبادان که در بدترین حالت ممکن در منطقه‌ای به نام کاغذآباد (لوتک‌هایی که با حلی‌های بشکه‌های نفت درست می‌شد) روزگار می‌گذرانند سبب دلگرمی دکتر مصدق و سرازار زرمه ضرورت ایجاد نهضتی با عنوان ملی شدن صنعت نفت در ایران بود. نهضتی که مخالفان جدی داشت: آمریکا و انگلستان. الغای امتیاز نفت شمال برای ملیون و حامیان مصدق این فرصت را فراهم کرد تا در مجلس راجع به اصلاح قرارداد شرکت نفت ایران- انگلیس

طرحی را مطرح کنند. این رویداد سیاسی منتسب به دکتر مصدق و سایر نمایندگان عضو فراکسیون اقلیت مجلس را تحت عنوان سیاست موازنه منفی تعریف می‌کنند. سیاست موازنه منفی که از سال ۱۳۳۵ در صحنه سیاست ایران ظهور کرد، همان رویه مطلوب مصدق و همکار نزدیک وی یعنی حسین مکی، رفقای وی و اعضای حزب توده بود. حوادث و اتفاقات منطقه نیز در تحقق ایده‌آل‌های مصدق بی‌تأثیر نبود. دوره پس از جنگ جهانی دوم برابر بود با حصول نتیجه مبارزات ضد استعماری که علیه بریتانیا آغاز شده و به دو قرن حضور استعماری انگلیس در هند پایان داده بود، پیروزی جنبش ملی گرایان هندیان از این منظر مورد تحسین ملی‌گرایان ایران واقع شد که جبهه ملی ایران سرمست از این پیروزی در مهرماه ۱۳۲۶ لایحه ایجاد شرکت نفت شوروی - ایران را تقدیم مجلس کرد؛ لایحه‌ای که بنا به حضور مصدق و همفکران وی در مجلس، هیچ‌امیدی به تصویب آن نمی‌رفت بلکه بالعکس ارائه چنین لایحه‌ای برابر بود با مقدمات فروپاشی دولت قوام. به گواه منابع تاریخی غالب تحلیلگران سیاسی ارائه لایحه را از زمینه‌ساز ایجاد تفکر ملی شدن نفت و ضرورت تصویب چنین مقرره‌ای در مجلس، خاصه نزد دکتر مصدق و هم‌پیمانان وی می‌دانند. اشخاصی مانند حسین مکی و بقایای که از حامیان سرسخت قوام بودند یک شبه تغییر ذائقه داده به جبهه مصدق گرویدند. آتش بیار معرکه مخالفت با قوام و فروپاشی دولت او شدند. اعتصابات کارگری همراه با نقد و اعتراض پیداداشت نویسانی که در مطبوعات، قوام را رویاه پیر خطاب می‌کردند به کمک پاشنه آیدل دولت قوام یعنی الغای امتیاز نفت شمال آمده و مقدمات فروپاشی دولت قوام فراهم شد. حالا جبهه ملی و هواخواهان مصدق به باورها و قدرت سیاسی وی ایمان بیشتری یافته، اعضای حزب توده نیز با شعار دفاع از حقوق کارگران خاصه کارگران پالایشگاه آبادان که در بدترین حالت ممکن در منطقه‌ای به نام کاغذآباد (لوتک‌هایی که با حلی‌های بشکه‌های نفت درست می‌شد) روزگار می‌گذرانند سبب دلگرمی دکتر مصدق و سرازار زرمه ضرورت ایجاد نهضتی با عنوان ملی شدن صنعت نفت در ایران بود. نهضتی که مخالفان جدی داشت: آمریکا و انگلستان. الغای امتیاز نفت شمال برای ملیون و حامیان مصدق این فرصت را فراهم کرد تا در مجلس راجع به اصلاح قرارداد شرکت نفت ایران- انگلیس